

Národy (1)

Texty na tento týden

Gn 10,1–12; Gn 12,1–9, 1S 8,4–18; Mt 20,25–28; Zj 18,1–4

Základní verš

„A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno.“ (Da 7,14)

Kniha Zjevení nám ukazuje Boží řešení pro náš padlý svět. V posledních kapitolách se dozvídáme o obnovení přístupu ke stromu života. Nejenže je zrušena kletba z Edenu, ale jako lidstvo jsme znovu přijati do Boží přítomnosti. Knihu Zjevení můžeme z určitého pohledu vnímat jako knihu Genesis uspořádanou v opačném pořadí. Proto kniha Genesis zůstává důležitým klíčem k pochopení toho, jak se na světě objevil hřích a z něj vyplývající problémy.

Jednou z klíčových otázek v knihách Daniel a Zjevení je problém světských vlád a řada lidských pokusů ovládnout planetu, která patří Bohu jako Stvořiteli. Když nakonec skončí bolestné období hříchu a vzpoury, je to právě Bůh, kdo bude navěky vládnout ve spravedlnosti.

Období lidských snah o vládnutí trvají tisíciletí. Nikdy však nefungovaly, dokonce ani tehdy, když se lidé snažili dosáhnout těch nejvyšších ideálů. Následky lidských snah byly často hrozné. Smutné dějiny lidstva nejsou ničím jiným než popisem tragédie, kterou opakovaně působí selhání různých společenských systémů. To vše se bude stále více zhoršovat, dokud nakonec nebude ustanoveno Boží „věčné království“ (Da 7,27).

Osnova lekce

V rámci této lekce budeme sledovat, jak Bible vypráví velký příběh národů, které se často bouřily proti Bohu, odmítaly jeho vedení, ale on o ně stále stál a prostřednictvím svého „vyvoleného lidu“ je chtěl přivést zpět k sobě. A právě prorocké apokalyptické knihy (Daniel i Zjevení) shrnují průběh tohoto příběhu vzpoury a volání, včetně jeho vyvrcholení.

- ▶ Gn 10,1–12: Odmítnutí Boha a počátky světových národů (neděle)
- ▶ Gn 12,1–9: Povolání Abrahama a Boží vyvolený lid (pondělí)
- ▶ 1S 8,4–18: Touha Izraele být jako jiné národy (úterý)
- ▶ Mt 20,25–28: Pokušení církve jednat jako pohanské národy (středa)
- ▶ Iz 42,6.7; 49,6: Jedinečné poslání Božího lidu představit jeho charakter všem národům (čtvrtek)

NIMROD A NINIVE

⁸Kůš pak zplodil Nimroda; ten se stal na zemi prvním bohatýrem. ⁹Byl to bohatýrský lovec před Hospodínem; proto se říká: Jako Nimrod, bohatýrský lovec před Hospodínem. ¹⁰Počátkem jeho království byl Babylón, Ereš, Akad a Kalné v zemi Šineáru. ¹¹Z této země vyšel do Asýrie a vystavěl Ninive – i Rechobót-ír a Kelach ¹²a Resen mezi Ninive a Kelachem – to je to veliké město. (Gn 10,8–12)

Osobní studium

Zahradu Eden stvořil Bůh jako ideální domov pro lidské pokolení. Když však do tohoto přibytku vstoupil hřích, Bohu nezbývalo nic jiného než oddělit lidstvo od zahrady a stromu života – alespoň dočasně.

Vyháním z Edenu se lidé ocitli v nové situaci. Museli těžce pracovat, aby si zajistili svoji další existenci. Život se stal složitým. Lidé museli žít s bolestí a pracovat v potu tváře (Gn 3,16–19). Naši první rodiče věřili, že spravedlivý Král jim umožní vrátit se zpět do zahrady. Přinášeli dokonce oběti k branám Edenu v očekávání vykoupení, které Bůh hned od začátku nabídl padlému světu.

„Zahrada Eden zůstala na zemi ještě dlouho po tom, co byl člověk vyhnán z jejího příjemného prostředí. Avšak když bezbožnost lidí rozhodla o tom, že budou zahubeni potopou, ruka, která Eden založila, ho vzala ze země. Při konečné obnově, když zde bude „nové nebe a nová země“ (Zj 21,1), má být znovu založen v mnohem nádhernější podobě než na začátku.“ (PP 62; NUD 22)

K nastalé situaci se různí lidé stavěli rozdílně. Mnozí se snažili najít způsoby, které by vyřešily vzniklé problémy. Jedním z takových řešení byl vznik městských států, které byly pokusem o vytvoření jednoduššího života a možná i snahou získat zpět to, o co lidé přišli ztrátou Edenu.

Přečti si text Gn 10,1–12. Na tomto místě Bible představuje několik klíčových politických hráčů, k nimž se pak vracíme další biblické texty, včetně Ninive a Babylóna. Co můžeme vyvodit z poselství těchto veršů v kontextu toho, co víme o pozdější roli Ninive a Babylóna?

Někteří při čtení o Nimrodovi dospěli k závěru, že je vznešeným hrdinou, podobně jako dobyvatelští hrdinové pohanské mytologie. Ale když ho Bible popisuje jako „bohatýra“ a „bohatýrského lovce před Hospodínem“, vůbec se nejedná o kompliment. Nimrod je velký ve svých očích a stojí „před“ Hospodínem v tom smyslu, že se Bohu vzpírá. To, co pozorujeme v těchto textech, je šíření vzpoury proti Bohu. Jde o vzdor, který bude pokračovat, dokud nebude nakonec celá vzpoura navždy ukončena.

Aplikace

Proč je hřích vzpoury proti Bohu mnohem rafinovanější, než by se na první pohled mohlo zdát? Jak se před ním můžeme chránit?

POVOLÁNÍ ABRAHAMA

¹ I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. ² Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! ³ Požehnám těm, kdo žehnají tobě, proklejí ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnaní veškeré čeledi země.“ (Gn 12,1-3)

Osobní studium

V desáté kapitole knihy Genesis vidíme popis vzniku různých národů. Slovo obvykle překládané jako „národy“ je *gojim*, což může označovat i pohany. Genesis 10 nám říká, že lidské pokolení se rozdělilo na různé národy podle jazyka a podle rodů. (Gn 10,5; viz také Zj 14,6)

Jako reakci na tuto situaci povolává Bůh Abrama (později Abrahama) z jednoho z těchto národů, aby se odlišil od nich a od toho, co představují.

Přečti si text Gn 12,1-9. Proč Bůh povolal Abrama z jeho rodiště a „z domu“ jeho otce?

Bůh měl v úmyslu prostřednictvím Abrahama vytvořit národ, který by byl v protikladu k lidským královstvím. Jeho jediným králem měl být samotný Bůh, nikdo jiný. Tento národ měl ukázat, jak by to vypadalo, kdyby se lidé skutečně vrátili ke svému

Stvořiteli. Izrael byl ustanoven jako požehnaní pro „veškeré čeledi země“ (Gn 12,3). Bůh jej obdařil světlem a přednostmi, jaké pravděpodobně od potopy svět ještě neviděl.

Přečti si Dt 4,5-9. Co řekl Hospodin Abrahamovu potomstvu, národu, který se stal naplněním zaslíbení daných Abrahamovi?

Slávu Božího charakteru neměl odrážet jednotlivec. Celý národ měl společným jednáním a ve spolupráci s Hospodinem projevit slávu jeho charakteru. Všimněme si, že národ nebyl výjimečný díky slovům přijatým od Boha a ani díky „nařízením a právům“, které jim dal Hospodin. Důležité bylo, že se národ „přimkl“ k Hospodinu a dodržoval jeho slova. To způsobilo, že ostatní národy řekly: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!“ (Gn 4,4.6). Lidé mohou znát hluboké pravdy, ale pokud podle nich nežijí, namísto požehnaní do jejich života vstoupí kletby a smrt.

Aplikace

Jak se tatáž zásada, tedy nejen znát Boží pravdy, ale také podle nich žít, vztahuje na nás jako adventisty dnes?

DOSTANETE, O CO JSTE ŽÁDALI

“Všichni izraelští starší se tedy shromáždili a přišli k Samuelovi do Rámy. ⁵Řekli mu: „Hle, ty jsi už starý a tvoji synové nechodí tvou cestou. Dosaď nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů.“ ⁶Ale Samuelovi se to nelíbilo, že řekli: „Dej nám krále, aby nás soudil.“ I modlil se Samuel k Hospodinu. ⁷A Hospodin Samuelovi odpověděl: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhlí tebe, ale zavrhlí mne, abych nad nimi nekraloval.“ (1S 8,4–7)

Osobní studium

Podle Božího ustanovení neměli mít Izraelci lidského panovníka, jak tomu bylo u ostatních národů. Časem však víra Izraele zakolísala a oni toužili po tom, co měly okolní „národy“, tedy pohané.

Přečti si 1S 8,4–18. Uvažuj o všech důvodech, které vedly „izraelské starší“ k přesvědčení, že dosazení krále bude pro národ výborným řešením. Co nás může vést k tomu, že i my podlehneme podobným pokušením?

Je důležité si všimnout, že žádost o krále byla odmítnutím Boží vlády nad jeho lidem. Jak bylo stanoveno, národ se měl zodpovídat přímo Stvořiteli a jejich vztah k němu se mimo jiné projevoval prostřednictvím svatyně a služeb v ní. Tím, že žádali o krále, přivolali na sebe stejné utrpení, jaké zažívala pohanská království: vojenské odvozy ve válkách pro krále, konfiskaci majetku, daně a další obtíže. Poznali, že mocnáři mají tendenci vládnout ve svůj vlastní prospěch, namísto laskavosti a péče, které prokazuje Bůh.

Toto nové uspořádání mělo být trvalé. Pokud by Izrael dostal to, o co žádal, nebylo by cesty zpět, ani kdyby lidé zjistili, že se situace vlastně zhoršila. „A přijde den, kdy budete úpět kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví“ (1S 8,18).

Bůh zná slabosti svého lidu a už na začátku předpověděl, že Izrael si vyžádá krále.

Soustředme se ještě na text Dt 17,14–20. Bůh ve své moudrosti dal určitá ustanovení, která měla jeho lid ochránit před některými zly lidské vlády. Jak však ukázaly dějiny národa a jeho králů, tato ustanovení králové často přehlíželi.

Když si pozorně prostudujeme dějiny Izraele poté, co se rozhodl mít krále, zjistíme, že národu se pod vládou králů vůbec nedařilo. Přestože mezi množstvím vysloveně špatných králů se našlo i pár, kteří byli výjimkou, je třeba mít na paměti, že i ti „dobří“ se dopustili špatného jednání (vzpomeňte si na Davida a Batšebu). V mnoha případech žil národ pod vládou celé série králů, kteří páchali to, „co je zlé v Hospodinových očích“ (viz 1Kr 11,6; 1Kr 15,26; 1Kr 16,30; 2Kr 3,2 a podobně).

Aplikace

Ať to bylo v minulosti, nebo je to dnes, všechny vlády mají společné to, že hříšníci vládnou hříšníkům. Může to fungovat?

VLÁDCI NAD NÁRODY

²⁵Ale Ježíš si je zavolal a řekl: „Víte, že vládcové panují nad národy a velcí je utlačují.“ ²⁶Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; ²⁷a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. ²⁸Tak jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mt 20,25–28)

Osobní studium

Pohled na to, jak se Bůh choval k Izraeli, nám přináší hluboké pochopení jeho přístupu k církvi v Novém zákoně. V mnoha ohledech izraelský národ předznamenal chyby církve. Křesťané byli, a stále jsou, velmi náchylní podlehnout stejným pokušením jako kdysi Izraelci.

Před jakou chybou varoval Ježíš učedníky v úvodních verších (Mt 20,25–28)? Jak rozumíš jeho slovům „mezi vámi“ to tak nebude?

Izrael žádal o člověka – krále. V konečném důsledku však právě králové přispěli k morálnímu úpadku národa. Králové se postupně stávali stále bezbožnějšími, dokud Hospodin nedovolil Babylóňanům vzít jeho lid do zajetí, které mělo sloužit národu k nápravě.

Něco podobného můžeme pozorovat i v dějinách křesťanské církve. Křesťané se totiž neměli organizovat jako pohanské národy (ve smyslu hierarchie). Když se k moci dostal Konstantin a prohlásil, že je

křesťanem, věřícím se ulevilo – pronásledování skončilo! To samo o sobě bylo sice požehnáním, ale církve pak napadlo, že by mohla využít moc císaře ve svůj vlastní prospěch.

Ve čtvrtém století vypuklo mezi křesťany několik velkých sporů, a když církev zjistila, že je nedokáže vyřešit, dovolila císaři zasáhnout. Postupně se do popředí dostal římský biskup, který byl kdysi „první mezi rovnými“. Církev dovolila státu zasahovat do náboženských záležitostí, a když už měl „nohu ve dveřích“, vše se jen zhoršovalo.

Podobně jako kdysi v Izraeli, mnohé z nejtemnějších kapitol křesťanské historie jsou přímým následkem kompromisů církve se světem. Izrael se obrátil k uctívání model a jeho králové byli zkaženi svou touhou po moci – až do té míry, že nabízeli modlám své děti. I církev postupně přijala mnohé metody a způsoby vlastní pohanským vládcům a říším. Dospělo to až tak daleko, že mnozí věrní věřící byli umučeni, protože je začali považovat za hrozbu pro církevně-státní instituci.

Aplikace

Jakým způsobem mohou pokušení moci a postavení ohrozit integritu naší víry v naši vlastní kulturu nebo v našem společenství?

SVĚTLO PRO POHANY

‘Já, Hospodin, jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům, ‘abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě. (Iz 42,6.7)

On [Hospodin] dále řekl: „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“ (Iz 49,6)

Osobní studium

Hlavním důvodem, pro který Bůh povolal k existenci izraelský národ, nebylo zbytek světa odsoudit, ale zachránit jej. Je pravda, že se někdy můžeme cítit ohroženi, když jsme konfrontováni se spravedlivým chováním někoho jiného. Také proto samotná existence Izraele sloužila i ke zdůraznění hříchu a sobectví okolních pohanských národů. Věřící žijící v souladu s Bohem vynikne rozdíl mezi nimi a lidmi bez Boha. V ideálním případě by životy lidí, kteří „zachovávají Boží přikázání“ (Zj 14,12), měly odrážet Boží charakter.

Kdyby však Izraelité jednali podle Božích požadavků a žili podle jeho přikázání, okolní národy by k nim přicházely v pokoji a chtěly by se o nich a jejich Bohu dozvědět více. Je tragické, že tyto národy místo toho začaly vést proti Izraelitům ničivé války, jak to nakonec ukázaly i babylónské útoky.

Nejlepším příkladem Božího charakteru byl samozřejmě Ježíš – jediný člověk, který

dokonale představil Boha. Ježíšův dokonalý příklad však neměl sloužit k našemu odsouzení – ačkoli nás jeho dokonalost vede k uvědomění si vlastní hříšnosti. Ježíšův příklad slouží zejména jako pozvání k životu inspirovanému a vedenému Boží láskou (viz J 3,16–21).

Důvod k povolání izraelského národa byl stejný jako Boží záměr při zakládání církve: Bůh touží, aby jeho lid spolupracoval při přivádění hříšníků ke Kristu. Volání tří andělů, rozšířené prostřednictvím jeho církve, není určeno několika vyvoleným, nýbrž všem „obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6). Zjevení 18,1 předpovídá, že před Kristovým návratem bude celá země ozářena Boží slávou.

Co nás učí tyto texty o záměru, který má Bůh se svým lidem na tomto světě? Jak můžeme tyto principy aplikovat na sebe?

Nu 14,17–21

Iz 42,6.7; 49,6; 60,3

Zj 18,1–4

Aplikace

Přečti si ještě jednou Zj 18,1–4, ve kterém zaznívá volání „lide můj“ spolu s výzvou, aby vyšel z Babylóna. Jak se to stane? Jak nás, jako církev, která není „v Babylónu“, může Bůh použít ke svolávání Božího lidu, který se právě teď „v Babylónu“ nachází?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si text Iz 44,24–45,13.

„Poznenáhlu, nejprve pokradmu a v tichosti, později už zjevněji, jak nabývalo na síle a získávalo nadvládu nad myšlením lidí, provádělo ‚tajemství nepravosti‘ své podvodné a rouhavé dílo. Téměř nepozorovaně vnikaly pohanské zvyky do křesťanské církve. Kruté pronásledování církve od pohanů utlumilo na čas ochotu k ústupkům a přizpůsobování. Když však pronásledování ustalo a křesťanství proniklo do královských paláců, vyměnilo skromnou prostotu, kterou se vyznačoval Kristus a jeho apoštolové, za okázalost a pýchu pohanských kněží a vládců. Na místo Božích požadavků postavilo lidské názory a tradice. Formální obrácení císaře Konstantina na počátku čtvrtého století přijali křesťané s velkým nadšením. Když svět, formálně oděný spravedlností, vstoupil do církve, postupoval již rozklad velmi rychle. Zdánlivě poražené pohanství vlastně zvítězilo. Pohanské myšlení ovládlo církve. Pohanské nauky, obřady a pověry byly zapracovány do věrouky a bohoslužby formálních Kristových následovníků.“ (GC 49.50; VDV 37)

V souladu s otázkou na konci středního studia je důležité se zeptat: Nejsme náhodou všichni v nebezpečí (zejména tím, jak se subjektivně prodlužuje čas našeho čekání na Krista), že odložíme „skromnou prostotu, kterou se vyznačoval Kristus a jeho apoštolové“ pro okázalost, moc, ocenění a pokušení světa? Pokud si myslíme, že ne, lžeme sami sobě.

Otázky k rozhovoru

1. Když Bůh poslal svůj lid do babylónského vyhnanství, byl to pro celý národ mimořádně bolestivý čas. Abraham byl povolán z Kaldejského Uru, aby na základě smlouvy vznikl národ jako světlo pro celý svět. Nyní se tento lid ocitl v okovech zajetí. Během jejich zajetí jim Bůh ukázal, co všechno by se mohlo dít, kdyby byli věrní. Nebúkadnesar, hlava systému, který je zcela proti Bohu, přichází ke Kristu (Da 4). Na konci doby zajetí Bůh vzbudí perského krále, aby sloužil jako předobraz Krista, propustí lid z Babylónu a vrátí ho do zaslíbené země. Kýros nebyl Izraelita, a přece si ho Bůh vybral, aby ukázal světu plán spásy, když umožnil návrat Božího lidu do Jeruzaléma. Co se můžeme naučit z Božího pohledu na celé lidstvo, když ve výše zmíněných případech využíval i lidi mimo Izrael, aby dosáhl svých cílů?
2. Možná se necítíme být „v Babylónu“, ale kolik toho z Babylónu se nachází v každém z nás? Jak poznáme tento problém a co s tím můžeme udělat?